

Omahoitajamalli Riihimäen vankilan poliklinikalla

Miksi muutosta haluttiin?

Poliklinikalla tehtiin työt vuoroviikoin niin, että yksi jakoi lääkkeitä, kaksi pitivät potilasvastaanottoa ja neljäs hoiti toimistotöitä. Kun työpiste vaihtui viikon kuluttua, oli jatkettava siitä mihin toisen työ jäi kesken ja välillä asioiden selvittely vei paljon aikaa ja joitain asioita saattoi jäädä huomaamatta ja hoitamatta. Työ tuntui kuormittavalta, kun olisi pitänyt tuntea kaikki potilaat. Myös pitkäaikaisvangeilta tuli palautetta, että olisi helpompaa hoitaa asioita yhden sairaanhoitajan kanssa kuin aloittaa jokaisella tapaamisella aina alusta. Vankilassa suunniteltiin siirtymistä vastuuvirkamiesmalliin ja tuntui luontevalta, että sellainen tulisi poliklinikallekin.

Omahoitajamallin toivottiin vähentävän työnkuormitusta, lisäävän potilaiden kohdatuksitulemisen kokemusta ja parantavan yhteistyötä vankilan henkilökunnan kanssa.

Miten muutos tapahtui?

Asiaa pohdittiin työryhmässä useita kuukausia ja ideaa esitettiin myös osastonhoitajalle. Alkuun idea ei saanut tukea lähiesimieheltä, koska hänellä oli pelko sairaanhoitajien kuormittumisesta ja potilaiden saamasta eriarvoisesta hoidosta. Asiasta keskustelua työryhmässä kuitenkin jatkettiin ja lopulta tehtiin esitys, jonka perusteella saatiin aloittaa omahoitajamalli-pilotti Riihimäen vankilassa syyskuussa 2020. Koko suunnittelu on tehty poliklinikan sairaanhoitajien toimesta työnohella ilman ulkopuolista neuvontaa ja kuluitta.

Miten kokeilu on sujunut ja mitä sillä on saavutettu?

Potilaiden kanssa käydyissä keskusteluissa on tullut esiin se, että he kokevat hoitonsa kokonaisvaltaisemmaksi. Myös kynnys ottaa yhteyttä tai tulla juttelemaan on madaltunut. Asiointilomakkeiden määrä on vähentynyt, koska potilaat luottavat siihen, että heidän asiansa tulee hoidetuksi. Hoitoketju on varmempi, poikkeamia tulee harvoin ja ne ovat helpommin jäljitettävissä. Yhteistyö vankilan henkilökunnan kanssa on tiivistynyt ja heidänkin on helpompi asioida, kun tietävät keneen olla yhteydessä. Erityisohjaajien keskuudessa muutos on huomioitu myös vankilan muurien ulkopuolella. Poliklinikan ilmapiiri on parantunut muutoksen myötä ja työ koetaan mielekkäämpänä. Sitoutuminen työhön on korostunut. Vuorovaikutus, toistemme tukeminen ja työssääuttaminen on parantunut. Koemme, että olemme onnistuneet muutoksessa hyvin ja haluamme kehittää sitä edelleen sekä kannustaa muita poliklinikoita kehittämään toimintaansa.

Mitä yllätyksiä ja vastoinkäymisiä oli? Mitä opittiin?

Alkuun työ oli kuormittavampaa, koska hoito oli kokonaisvaltaisempaa ja vastuu muuttui. Muutos omahoitajamalliin olisi pitänyt tiedottaa selvemmin myös potilaille, kun nyt se tapahtui pikkuhiljaa. Alkuperäistä suunnitelmaa siitä kuinka työt jaetaan poissaolojen aikaan on jouduttu matkalla muuttamaan.

Miten jatkossa?

Omahoitaja voisi pitää myös osastoilla tiettyä ajankohtana osastotuntia, jolloin potilaat voivat tulla vastaanotolle ilman asiointilomaketta ja ajanvarausta. Kynnys tulla vastaanotolle madaltuisi entisestään ja tulisi huomioitua myös potilaita, jotka eivät välttämättä hakeutuisi muuten vastaanotolle.

Ajatuksena on vaihtaa vastuosastoja säännöllisesti kuormituksen tasaamiseksi. Koska eri osastoilla on hyvin erityyppisiä potilaita niin sairauksien kuin vankistatustenkin osalta.

Riihimäen vankilan poliklinikalla on kolme virkapaikka ja yksi pitkäaikainen sijainen. Omahoitajamalli on tuonut selvemmin esiin myös sen, että vankilan rakenne ja työnsujuvuus edellyttäisi neljä virkapaikkaa.